

We Lwowie, dnia 21. marca 1913.

Aleg 1072

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy zmieniającej §. 50.
ustawy „o tworzeniu włości rentowych“.

Wysoki Sejmie!

Postanowieniem §. 50. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ w jego brzmieniu obecnie obowiązującym a ustalonym ustawą z dnia 1. lipca 1910 r. (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 167.) określono granicę maksymalną emisji listów rentowych na kwotę dziesięciu milionów koron. Uchwalając tę granicę na posiedzeniu z dnia 13. października 1909 r., świadom był Wysoki Sejm, iż jest to ograniczenie tymczasowe, odpowiednie dla początków działalności powołanej do życia instytucji, nie mogące jednak starczyć dla jej dalszego rozwoju i dla urzeczywistnienia zakreślonego tej instytucji celu: wytwarzania i utrzymywania średnich gospodarstw rolniczych w kraju, cel ten bowiem z natury rzeczy, o ile działalność ta ma wywrzeć znaczący wpływ na ustrój własności rolniczej w kraju, wymagać musi o wiele większych środków. Stateczny rozwój działalności krajowej Komisji dla włości rentowych wykazuje już obecnie, mimo że instytucja ta zaledwo od niespełna 7 lat funkcjonuje, że ustanowiona w powyższym postanowieniu granica jest już bliską osiągnięcia.

Komisja dla włości rentowych zajęła się tą sprawą na swem posiedzeniu z dnia 25. stycznia 1913 r. i rozważywszy sumę wypłaconych pożyczek, dalej sumę, na którą opiewają już wydane promesy, postanowiła jednomyślną uchwałą przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek o przedłożenie Wysokiemu Sejmowi wniosku o zmianę brzmienia §. 50. ustawy o „włościach rentowych“ tak, iżby granica emisji listów rentowych podniesioną została do kwoty 20,000.000 koron a więc do jej podwójnej obecnej wysokości.

Motywa przedstawienia tego wniosku obecnie są następujące :

Suma zrealizowanych pożyczek a więc i emitowanych listów rentowych wynosi :

a) 562 pożyczek w 4°/_o listach na 5,117.150 K

b) 218 pożyczek w 4¹/₂^o/_o listach na 1.845.250 K

Razem 780 pożyczek na 6,962.400 K

Wydane a w toku realizacji będące promesy w liczbie 155 wynoszą sumę ogólną: 1,166.500 K. Wreszcie przyznane na posiedzeniu z dnia 25. stycznia 1913 r. pożyczki w liczbie 83, wynoszą łączną sumę: 712.900 K. Razem tedy wynoszą zobowiązania Komisji w promesach znajdujące wyraz: 1,879.400 K, a łącznie z już zrealizowanymi pożyczkami dają sumę: 8,841.800 K tak, że z dozwolonej emisji zostaje do dyspozycji: 1.158.200 K. Gdyby nawet przypuścić, że z promes dotąd niezrealizowanych odpadnie jakaś część, przypuszczalnie około 20°/_o, to znaczy około 375.000 K, to odliczając ten ubytek zostałoby zaledwo około 1,533.000 koron do dyspozycji. Suma ta wystarcza mniej więcej na jeden rok działalności Komisji.

Już więc ten stan cyfrowy uzasadnia przedstawienie sprawy Wysokiemu Sejmowi obecnie. Przedstawienie to jest tem więcej uzasadnione, że doświadczenie uczy, iż przeprowadzenie sprawy: wyjednanie Najwyższej Sankcji i wyjednanie w drodze ustawodawczej rozszerzenia przywilejów i ulg, przyznanych emisji listów rentowych, także na dalszą ich emisję, wymaga upływu dłuższego czasu. Ustawa uchwalona przez Wysoki Sejm w dniu 13. października 1909 r., uzyskała Najwyższą Sankcję w dniu 1. lipca 1910 r., a rozszerzenie przywilejów i ulg na nową emisję nastąpiło dopiero rozporządzeniem cesarskiem z dnia 13. maja 1911 r. (Dz. u. p. Nr. 93). Sprawa ta więc trwała przeszło półtora roku.

Komisya we wniosku swym proponuje podwyższenie granicy emisji do 20,000.000 koron, zaznaczając, że kwota ta, równa podwojonej dziś dozwolonej emisji, odpowiada wzrostowi czynności Komisji i zapewni jej możność intensywniejszego działania na dłuższy okres czasu, niż to miało miejsce przy ostatnim podwyższeniu, gdy Wysoki Sejm uchwalił podwyżkę jedynie o pięć milionów koron. Komisya dla włości rentowych, mając na oku zakreślony sobie w ustawie cel działania, sądzi, że obciążenie kraju gwarancją za tę dalszą dziesięcioletnią emisję, nie dotknie faktycznie finansów kraju, wobec tego, iż za tę emisję w pierwszym rzędzie odpowiadają posiadłości zamienione na włości rentowe, a Komisya z całą skrupulatnością przestrzega należytego zabezpieczenia pożyczek w wartości tych posiadłości. Dotychczasowy wynik działalności Komisji uprawnia do tej nadziei.

Wydział krajowy, opierając się na wyżej przytoczonych motywach wniosku Komisji i pragnąc zapewnić jej działalności warunki rozwoju na najbliższe lata, nie waha się przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku noweli do ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ podwyższającego emisję listów rentowych do kwoty 20,000.000 koron.

Zarazem przedkłada Wydział krajowy wniosek rezolucji do c. k. Rządu w sprawie rozszerzenia ulg i przywilejów przyznanych dotychczasowej emisji listów rentowych na dalszą ich emisję, aż do sumy nominalnej wartości: 20,000.000 koron. Przyznanie tych ulg i przywilejów jest równie uzasadnione odnośnie do dalszej emisji, jak było uzasadnione dla emisji początkowej, a nie udzielenie ich byłoby dla kwestyi zbytu listów rentowych z jednej strony, dla zaciągających pożyczki rentowe z drugiej strony połączeniem ze szkodą i ujmą nie dającami

się usprawiedliwić. Wydział krajowy ma tedy niepłonną nadzieję, że rezolucye Wysokiego Sejmu w tej sprawie zostaną przez c. k. Rząd uwzględnione.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Dołączony \cdot / projekt ustawy.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by:

a) w drodze ustawy przyznał listom rentowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, emitowanym do wysokości 20,000.000 koron nominalnej wartości charakter walorów pupilarnych, kaucyjnych i depozytowych;

b) w drodze rozporządzenia przyznał ulgi podatkowe i należnościowe przyznane emisji listów rentowych Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dotychczasowej emisji także listom rentowym dalszej emisji, aż do wysokości 20,000.000 koron nominalnej wartości.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

Adam Gołuchowski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Ustawa

z dnia zmieniająca postanowienia §. 50. ustawy z dnia 17. lutego 1905 (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 40.) w jego brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1. lipca 1910 r. (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 167).

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienie §. 50. ustawy z dnia 17. lutego 1905 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 40. w jego brzmieniu ustalonym ustawą z d. 1. lipca 1910 r. Dz. u. i rozp. kr. Nr. 167 uchyla się i ma na przyszłość brzmieć, jak następuje:

§. 50.

Każdoczesna suma znajdujących się w obiegu listów rentowych nie może przenosić kwoty (20,000.000) dwudziestu milionów koron.

Podwyższenie tej kwoty może nastąpić jedynie w drodze ustawy krajowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu, rolnictwa i spraw wewnętrznych.
